

ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Ι. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ / Θεολόγος Καθηγητής / DEA Εκκλησιαστικής Ιστορίας ΑΠΘ / Δρ. Θεολογίας ΑΠΘ

E-MAIL: gzeen1@otenet.gr / akalamatas@sch.gr

ΕΤΡΑΤΗ
ΜΥΡΙΒΗΛΗ
ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
ΤΗΣ ΓΗΣ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»
L. Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ & ΣΙΑ Α.Ε.

Γ. Ν. ΚΟΝΝΑΒΟΛΑ & ΣΙΑ Α.Ε.
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»

Τὴ νύχτα, κάτ' ἀπὸ τ' ἄστρα, γιὰ τὴν ἀνοιξή, στὸν κάμπο ἀνάμεσα στὰ λουλούδια, κάθετα καμιά φορά ὁ ἄνθρωπος καὶ στοχάζεται, σὰν τί νᾶναι, μαθές, ὄλο αὐτὸ τὸ φουρτούνιασμα τῆς γῆς καὶ τούρανοῦ, πὺ χουχλακίζει καὶ βράζει ἀπὸ πυκνὲς μορφές καὶ γραμμὲς καὶ χρώματα.

Λέω μήπως καὶ δὲν εἶναι τίποτ' ἄλλο ἀπὸ μιὰ τεντωμένη προσπάθεια τῆς ζωῆς νὰ ἀκφραστεῖ.

Λέω μήπως ὁ Θεὸς παράταξε τὸ φοβερὸ ποίημα τῆς Δημιουργίας, μόνο ἀπὸ τὴν ἀδάμαστην ἀνάγκη νὰ πεῖ τὸ τραγούδι του, νὰκούσει τὸ ρυθμὸ τῆς καρδιάς του νάντιχτυπᾷ πλατιά μέσα στὴ συμφωνικὴ καταιγίδα τῶν ἄστρων.

Ἔτσι, γιὰ νᾶβρει τὴν ἀνάπαψη τῆς καρδιάς του.

Καὶ τί θᾶναι τὸ θέαμα τῆς ἀγωνίας τοῦ Θεοῦ, ὅταν παλέβει νὰ λυτρωθεῖ ἀπὸ τὸν ἀσέχωτο πλοῦτο τῆς καρδιάς του, μὲ τὴν ἄρμονία καὶ μὲ τὸ ρυθμὸ;

Ετσι θᾶναι, γιὰτὸ ὁ Θεὸς μᾶς περιμένει μὲ ἀγαλλίαση νὰ σκύψουμε νᾶφουγκραστοῦμε τὸ χτυποκάρδι του μέσα σὲ ὄλα τὰ ὄντα καὶ τὰ πράγματα τῆς γῆς καὶ τούρανοῦ.

Εἶναι κλεισμένη ἡ θεϊκὴ οὐσία μέσα στὸ κουκούτσι τους, ὅπως ἡ μυγδαλόψιχα μέσα στὸ πετρωμένο τσόφλι.

Βρήκανε στάρι στοὺς τάφους τῶν Φαραῶ. Τὸ σπείρανε καὶ φύτρωσε.

Μιὰ στάλα φλογερὴ ἀπὸ τὴ θεία πυρκαγιά λούφαζε τὸ λοιπὸν μέσα σὲ τοῦτο τᾶποξεχασμένο σπειρί.

Ἐνα τιποτένιο σταροκούκουτσο εἶταν καὶ περιμένε τρεῖς χιλιάδες πεντακόσια χρόνια τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου. Νὰ σπάσει τὴ χρυσὴ φασκιά, νὰ ξεμυτίσει τίς φύτρες, νὰ βυζάζει τὸν ἥλιο καὶ τὴ γῆς, νὰ χορτάσει τὴν προαιώνια δίψα του.

Αὐτὴ ἡ δίψα, πὺ περιμένει τὴν ὥρα τῆς, καταλαγιασμένη μιὰν αἰωνιότητα, εἶναι ἕνα ψίχουλο ἀπὸ τὴν οὐσία τοῦ Θεοῦ.

Μιὰ μέρα, ὁ ἄνθρωπος, ξεταχτής, ξεσκαλιστής, βάλθηκε νὰ ψάξει τὰ πρῶτα τρυφερά μυστικά τῆς Μητέρας Γῆς.

Κατέβηκε ὡς τὰ ριζοθέμελά τῆς, βούτηξε τίς χοῦφτες ὡς τίς μυστικὲς πηγὲς τῆς ζωῆς τῆς. Καὶ καλὰ, νᾶβρει νὰ διαβάσει τὰ πρῶτα κατεβατὰ μέσα στὸ πανάρχαιο δεφτέρι τῆς Γενέσεως.

Κάποτε βρέθηκε μπροστὰ σὲ μιὰν ὑπόγεια ἔρημο ὄλο ἄμμος.

Είτανε πετρωμένη τούτη ή πλατωσιά και σαν την καθάρισαν, βρήκανε πάνω στην άμμουδιά τυπωμένες χοντρές ψιχάλες.

Ή Γη φύλαγε μέσα στην καρδιά της τ' άχνάρια από την πρώτη-πρώτη βροχή, πού δρόσισε τή φλογισμένη της ήβη!

Περπατούμε σαν ίσκιοι άδειανοί μέσα στον πύρινο κύκλο πού δένουν γύρω μας τά πράματα και τά θάματα του κόσμου. Και δέν έχουμε μάτια νά τά ιδούμε κι άφτια νά τάκούσουμε.

Γιαυτό ο Τεχνίτης, λέω, πρέπει νάναι περίσσια τιμημένος ανάμεσα στους ανθρώπους.

Αυτός είναι πού μάς έφερε μέσα στο πυρό λαβίδι της μετάδοσης τή σπίθα τή χρυσή από τή φλεγόμενη καρδιά του Θεού. Ή γέψη της είναι ή γέψη της φωτιᾶς.

Έρχεται μαντατοφόρος για τὸ μεγάλο μήνυμα, κ' έχει στο φαρδί του κούτελο τήν πικρή και περήφανη σφραγίδα των έξηγητάδων.

Στή λιγνή μέση του βαραίνει τὸ σιδερένιο κλειδί του εξαίσιου μυστικού. Ή δρασκελιά του ζευγαρώνει τὰ περασμένα με τὰ μελλούμενα.

Ένας νόμος τὸν κυβερνά. Σκληρός κι άσήκωτος. Ό νόμος τής αγάπης.

Ή έκστατική του ματιά κυττάει πίσω από τήν ὕλη, περνάει πάνω και πέρα από τὰ κεφάλια, ἴσια και άσταμάτητη, σαν μιὰ

διάμετρο πού διαβαίνει μες από τήν καρδιά του κύκλου και τραβάει τολμηρά προς τὸ άπειρο.

Γιαυτό τὰ μάτια του έχουν τή σοφή άθωότητα του παιδιού και τή χαρούμενη άποκοτιά του άγίου.

Άκούει τὸν παλμό των ὄντων και των πραγμάτων και χαμογελά. Τὰ πουλιά, τὰ δέντρα και τὰ μέταλλα! Γροικᾶ τή γλώσσα τους τήν άπονήρευτη.

Και τὰ συντυχαίνει.

Τραγουδάει ο Θεός και τρέμουν τὰ σύμπαντα. Άφίστε τὸ τραγούδι του νά ψιχαλίσει πάνω στο πρόσωπό σας. Νά περάσει ως μέσα στις καρδιές, νά τις ποτίσει σαν θερινή μπόρα, νάνθίσουν οί γαρουφαλιές.

Άκουμπήστε τὰ μέτωπα στο ζεστό χῶμα κι άφουγκραστείτε τὸ ὕψηλό τραγούδι του Θεού.

Όπως οί μεγάλοι πόταμοι, έτσ' είναι ή φωνή του προφήτη. Ροβολᾶνε από ψηλά, πηδᾶν από γκρεμό σε γκρεμό, και τὸ τραγούδι τους ποτίζει τις λαγκαδιές και ξεδιψάει τους κάμπους.

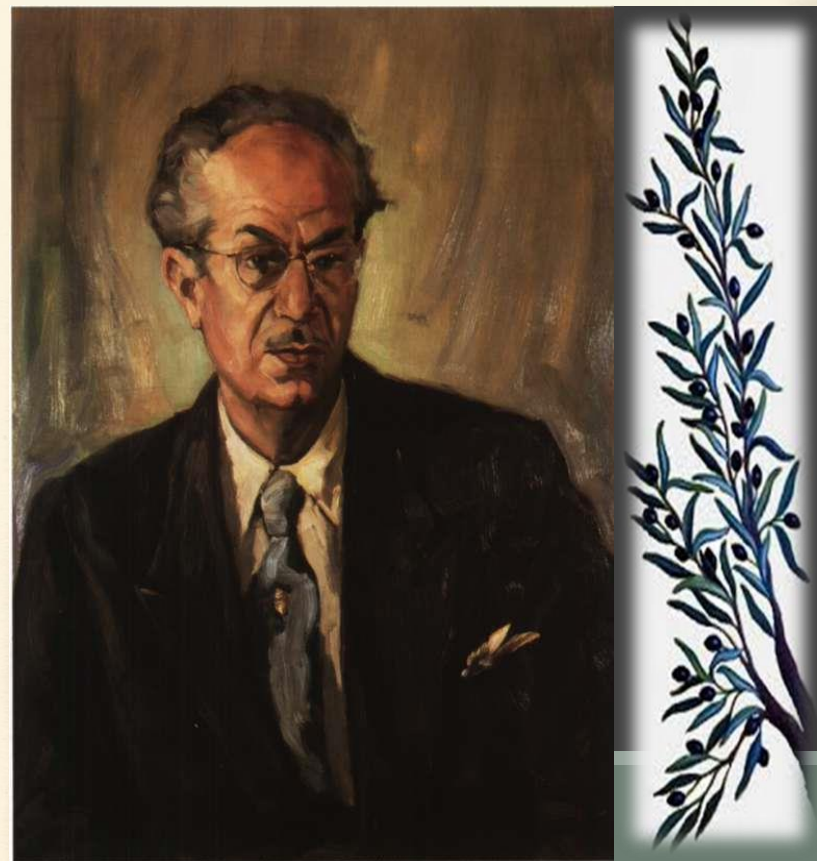
Κατεβαίνουν άφρισμένοι κι άστέρευτοι, χουγιάζουν πολεμικά με τὰ βροχητά των νερών και κλαίνε με τ' άηδονιού τή λαλίτσα.

Άφουγκραστείτε τὸ τραγούδι του Θεού και ξαναπείτε το! Κ' οί άνθρωποι τὸ παίρνουν και τὸ ξαναλένε.

Τὸ λένε στάμόνι με τὸ σφυρί, στο μάρμαρο με τὸ σμιλάρι, τὸ λένε στη θάλασσα με τὸ κουπί, στο βιολί με τὸ δοξάρι.

Ό καθένas με τή φωνή του και με τὸ σκοπό του, ο καθένas και με τὸ λαλούμενό του.

Έτσι, πάνω από τους λαούς και τις φυλές, πάει κ' έρχεται τὸ τραγούδι μέσα στους αιώνες. Σαν τή ρούφνα του πελάγου μέσα στη νύχτα, έτσι πάει κ' έρχεται μέσα στο χάος.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΜΥΡΙΒΗΛΗΣ

Το τραγούδι της γης,
εκδ. Εστία, Αθήνα 1998,
[3^η έκδοση], αποσπάσματα...

Παράλληλο κείμενο το οποίο μπορεί να διδαχθεί σ' όλες τις τάξεις του Λυκείου, σε ενότητες σχετικές με την ύπαρξη του Θεού, τη δημιουργία του κόσμου, τη σχέση του ανθρώπου με το Θεό, το οικολογικό πρόβλημα...

Επίσης, μπορεί να ενταχθεί και στο καλωσόρισμα μαθητών στην Α' Λυκείου, ανοίγοντας τη συζήτηση για το πώς το μάθημα των Θρησκευτικών (μτθ), σε συνδυασμό με λογοτεχνικά κείμενα, μπορεί να εμπνεύσει πανανθρώπινες αξίες, όπως λόγου χάριν η αξία του ανθρώπινου προσώπου, η αγάπη και ο σεβασμός προς το φυσικό περιβάλλον...

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ

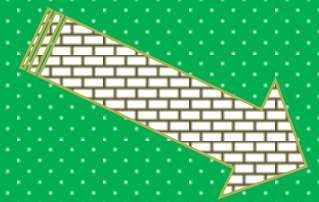
Μελετώντας με προσοχή το παραπάνω κείμενο να απαντήσετε στα ακόλουθα ερωτήματα:

1. Με ποιο τρόπο ο συγγραφέας μιλά για τη σχέση του Θεού με τη γη;
2. Πώς ορίζει τη σχέση του ανθρώπου με αυτή;

 Στην απάντησή σας να χρησιμοποιήσετε τις αντίστοιχες λέξεις κλειδιά που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας για να περιγράψει θέμα του.

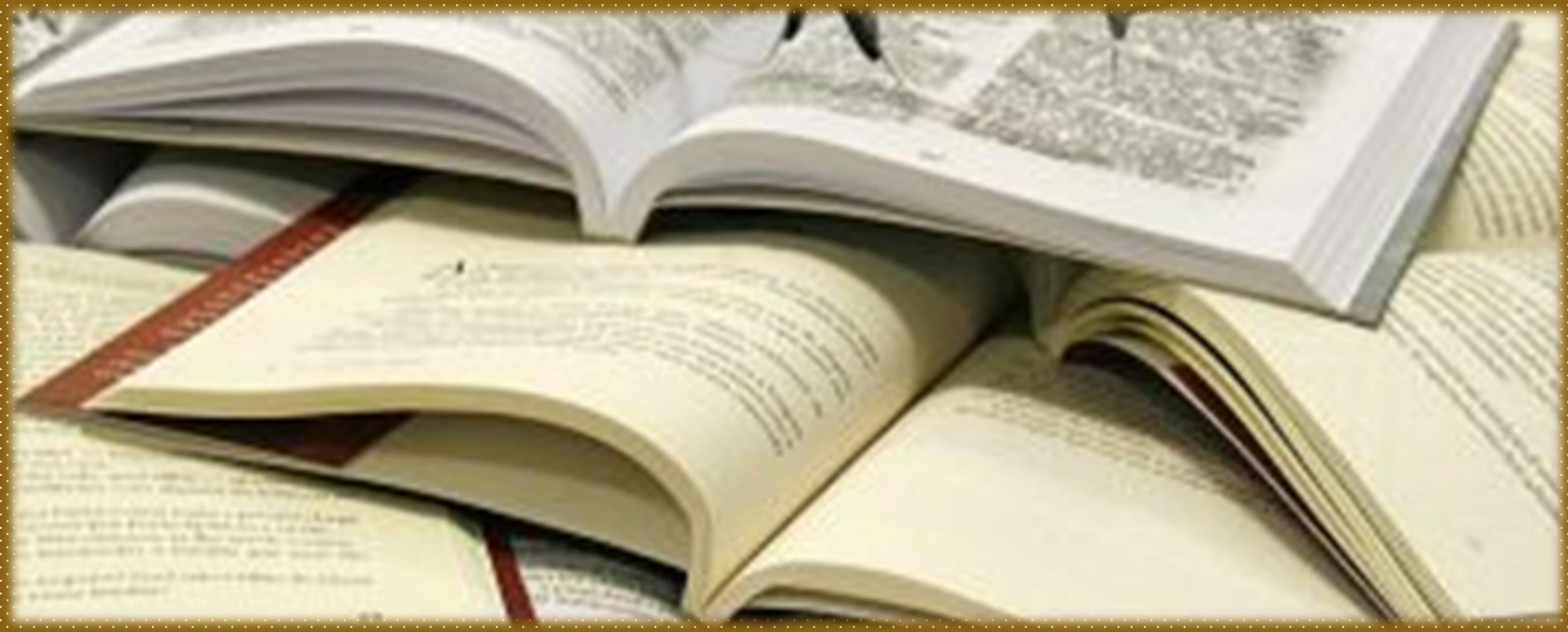

Πώς απαντώ σ' ένα φύλλο εργασίας;
Σύντομος χρήσιμος οδηγός

- ⇒ Διαβάζω το κείμενο με τη δέουσα προσοχή...
- ⇒ Υπογραμμίζω λέξεις κλειδιά και φράσεις που θεωρώ ότι είναι σημαντικές...
- ⇒ Κάνω ένα σχεδιάγραμμα των βασικών ιδεών του κειμένου...
- ⇒ Αναζητώ πληροφορίες για τον συγγραφέα: το περιβάλλον που γεννήθηκε και μεγάλωσε, τα έργα που έγραψε, τη θέση του στη Νεοελληνική Λογοτεχνία...
- ⇒ Τέλος, πριν απαντήσω στο φύλλο εργασίας, πρώτα καταγράφω τις σκέψεις μου στο τετράδιό μου...

ΠΡΩΤΕΥΟΝ ΣΤΟΧΟΣ: Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΜΟΥ ΣΚΕΨΗΣ

ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΜΟΥ

1^η ερώτηση: Με ποιο τρόπο ο συγγραφέας μιλά για τη σχέση του Θεού με τη γη;

2^η ερώτηση: Πώς ορίζει τη σχέση του ανθρώπου με αυτή;

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

ΤΑΞΗ - ΤΜΗΜΑ:

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:

ΕΠΙΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΓΕΥΣΗ

Tραγουδά ὁ Τρελὸς Ἱερέας καὶ ἡ φωνή του ἔρχεται φορτωμένη μύρα πελαγίσα καὶ μύρα στεριανά:

Ἄδέρφια, σκοτῶστε τὸν Ὀφειο τῆς λογικῆς σοφίας, πὺ σύρθηκε πίσω μας, πὺ ἀκολούθησε κρυφὰ τὰ θλιμένα σας βήματα, ὅταν ἡ ὀργή τοῦ Κυρίου σᾶς ἀπόδιωξε ἀπὸ τὸν παράδεισο τῆς ἀγνείας.

Ἄδέρφια, πετάχτε μακριὰ ἀπὸ τὰ δόντια σας τὸν προπατορικό καρπὸ τῆς γνώσεως. Δὲ χορτάσατε λοιπὸν τόσους αἰῶνες ἀπὸ τὸ φαρμάκι τῆς πίκρας του ;

Ἐμπρός! Ἄς βάλουμε φωτιά, ἀδέρφια, στὸ Δέντρο τῆς Γνώσεως τοῦ Καλοῦ καὶ τοῦ Κακοῦ. Γιατί παρακλάδωσε ἀπὸ πάνω μας ἡ φαρμακερὴ φυλλωσιά του.

Μᾶς ἀποσκέπασε τὸν ἥλιο τῆς χαρᾶς καὶ τὸ γλυκὸ πρόσωπο τοῦ Θεοῦ. Ἐμπρός! Ἄς βάλουμε φωτιά, ἀδέρφια, στὸ Δέντρο τῆς Γνώσεως τοῦ Καλοῦ καὶ τοῦ Κακοῦ!

Καὶ σὰν κορώσει καὶ λαμπαδιάσει, ὅπως ἓνα λουλούδι ἀπὸ φωτιά, ἄς πηδήξουμε, ἀδέρφια, μὲς ἀπὸ τὶς φλόγες του, πέρα ἀπὸ τὶς φλόγες του.

Ἄς πηδήξουμε χορευτικά, μὲ φτερωμένο πόδι, μὲ ξελαφρωμένη τὴν καρδιά.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά θὰ βροῦμε νὰ μᾶς περιμένει δακρυσμένος ὁ ἀθῶος ἑαυτός μας, ὁ Πρωτόπλαστος.

Καὶ ὄλος ὁ νέος παράδεισος θὰ φεγγοβολᾷ μέσα στὰ καθάρια του μάτια.

ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ [1]

ΘΕΜΑ:

- ✓ Από πού αντλεί το θέμα του ο συγγραφέας;
- ✓ Για ποιόν «νέο παράδεισο» μιλά;
- ☞ Λαμβάνουμε υπόψιν και τις εικόνες...

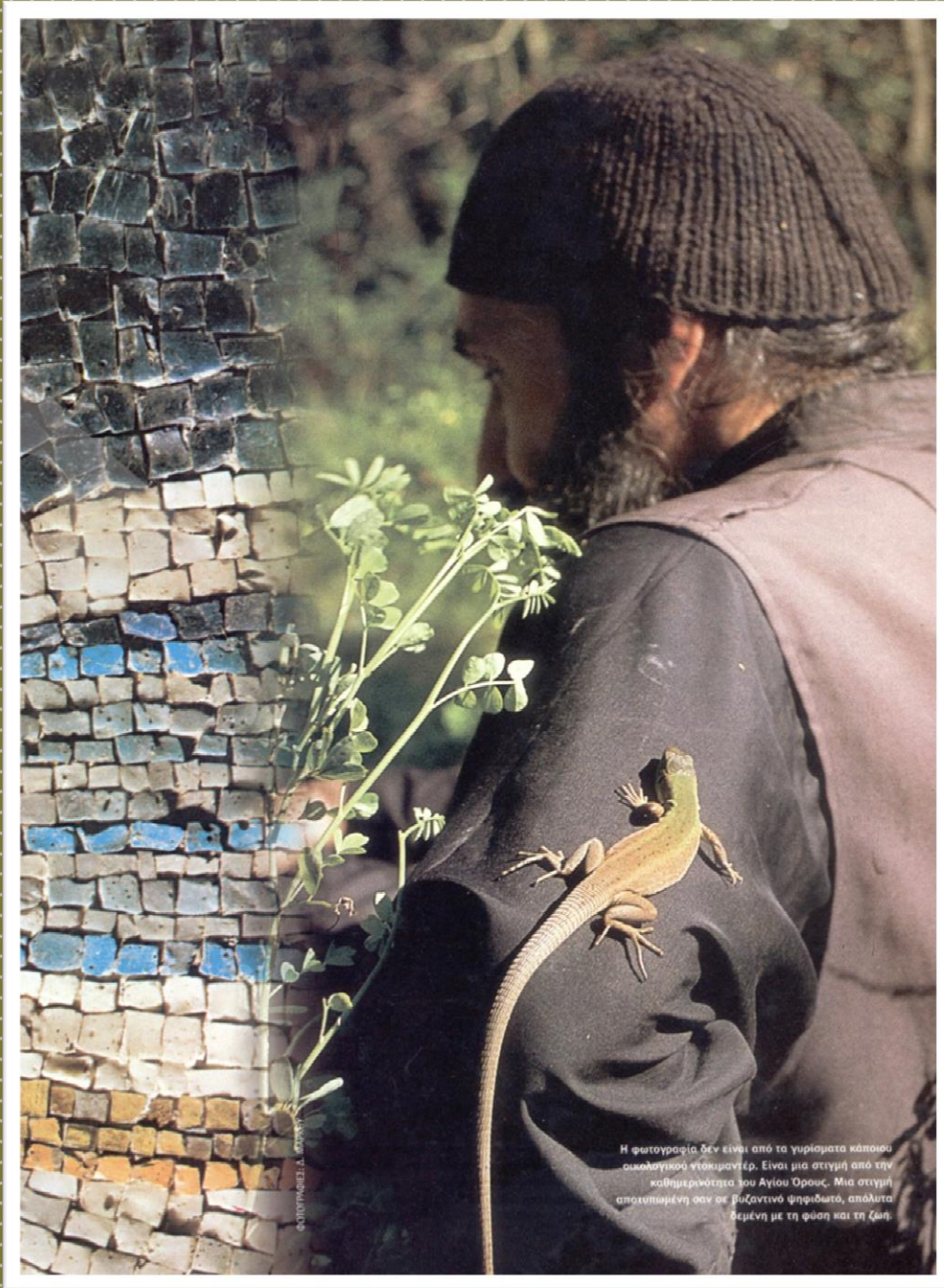
ΣΠΥΡΟΣ ΠΑΠΑΛΟΥΚΑΣ,
Άγιον Όρος, 1924

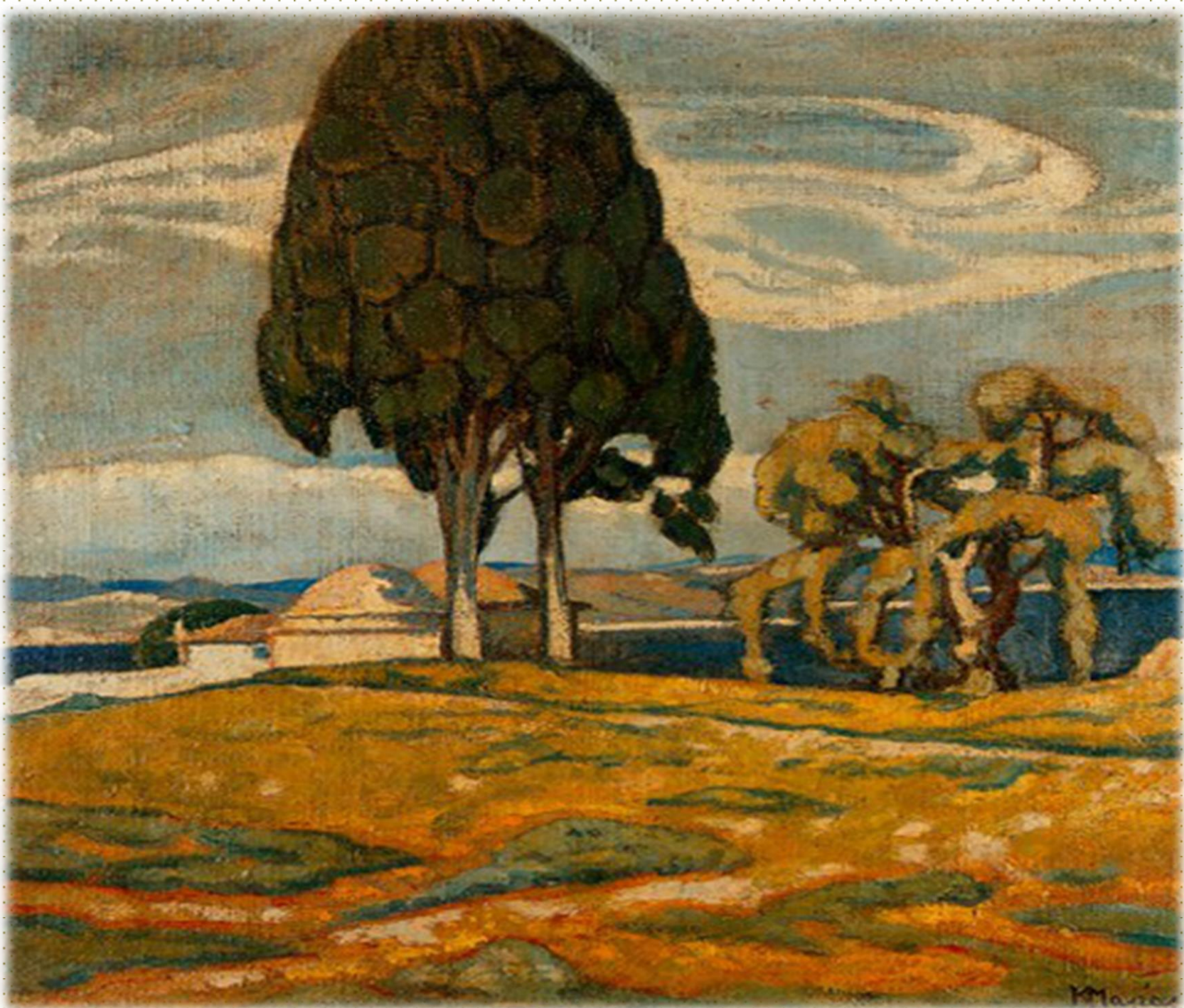
**Masaccio, Η απέλαση του Αδάμ και
της Εύα από τον Κήπο της Εδέμ**

ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΑΤΖΗΦΩΤΗΣ,
«Οι πράσινοι του Αγίου Όρους»
Θεός και Θρησκεία,
Τχ. 7, (1999) 120-125

Κ. ΜΑΛΕΑΣ,
Εκκλησιάκι με Δέντρα,
περ. 1920

*«Έντολή σου, είπε, αυτός ο κόσμος
και γραμμένος μες στα σπλάχνα σου είναι
Διάβασε και προσπάθησε
και πολέμησε» είπε...»*

**ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ, «Γένεσις»,
στο: Το Άξιον Εστί,
εκδ. Ίκαρος,
Αθήνα 1993, 13, [16^η έκδοση].**

ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ [2]

Διαλεκτική αντιπαράθεση· debate...

Προσωπική τοποθέτηση για τη
σχέση πίστης και οικολογίας...

ΘΕΜΑ: «Ένας πιστός δεσμεύεται από τη θρησκεία του να αναλάβει ενεργό ρόλο στην επίλυση οικολογικών προβλημάτων, ή η πίστη αφορά μόνον την προσωπική ζωή του πιστού και άρα δεν αφορά το περιβάλλον;»

Βλ. Πρόγραμμα Σπουδών στα Θρησκευτικά Λυκείου. Οδηγός του εκπαιδευτικού, Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Αθήνα 2015, σ 189.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας...

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ

COPYRIGHT: Α. Ι. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ / Θεολόγος Καθηγητής στο Πειραματικό ΓΕ. Λ. Μυτιλήνης του Πανεπιστημίου Αιγαίου.

Οποιαδήποτε χρήση του παρόντος υλικού οφείλει να αναφέρει ρητά τον παραπάνω συντάκτη και δικαιούχο.